

سنجش و ارزیابی میزان تاب آوری کالبدی شهری در برابر زلزله (مطالعه موردی: منطقه ۳ شهرداری شیراز)

شعله الیاسی نیا^۱، مجید رحیمی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، SHOLE921ELYASI@YAHOO.COM

۲- استادیار گروه شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم، d_rahimi44@yahoo.com

چکیده

بلایای طبیعی، به مجموعه‌ای از حوادث زیانبار گفته می‌شود، که منشاء انسانی ندارند. این حوادث معمولاً غیرقابل پیش‌بینی هستند مانند: زلزله، سیل، طوفان، گردباد، سونامی، تگرگ، بهمن، رعد و برق، تغییرات شدید درجه حرارت، خشکسالی می‌باشد. برای کاهش اثر بلایای طبیعی رویکرد تاب‌آوری مبنایی برای کاهش اثرهای منفی در نظر گرفته شده است. روش‌های بکار برده شده در این مقاله توصیفی-تحلیلی و ماهیت آن کاربردی است. هدف اصلی پژوهش سنجش و ارزیابی تاب آوری محله‌های منطقه ۳ شهرداری شیراز در چهار بعد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و مدیریتی است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی. سنجش میزان ارزیابی با استفاده از نظرات کارشناسان شهرسازی و برنامه ریزی شهری و با استفاده از دیتاهای طرح تفصیلی استفاده شد. نتایج گویای میزان آسیب پذیری متوسط و رو به بالا به طوری که بیش از ۵۰ درصد بافت منطقه ۳ با آسیب پذیری بالا می‌باشد. همچنین برای سنجش میزان تاب آوری در بعد‌های مدیریت-نهادی، اجتماعی، اقتصادی و محیطی از نظر ساکنان این بخش استفاده شده است. ابتدا به صورت نمونه‌گیری تصادفی سه محله انتخاب و بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه جامعه نمونه مشخص گردید و میان ساکنان محلات هدف توزیع گردید. تحلیل پرسشنامه نشان می‌دهد که میزان تاب آوری مطلوب نیست همچنین بعد اجتماعی با بیشترین تاثیر تاب آوری در تمامی محلات مورد پژوهش است. با توجه به تجزیه و تحلیل پرسشنامه، مهمترین ضعفهای منطقه ۳ شهرداری شیراز، نگرش غیر جدی و دور از ذهن به مقوله بحران از سوی ساکنان بخش مرکزی، ضعفهای موجود در اطلاع رسانی سازمانهای ذی ربط در مورد آموزشها لازم در زمینه آمادگی جهت مقابله با بحران، عدم توجه به گروه‌های خاص در مقوله رویارویی با بحران، مشکلات اقتصادی و بی‌اعتمادی به نهادهای مرتبط با بهسازی و نوسازی و مواردی از این قبیل، باعث کاهش تاب آوری و آسیب به بافت بخش مرکزی شیراز در برابر زلزله شده است.

واژه‌های کلیدی: بلایای طبیعی، زلزله، تاب آوری، آسیب پذیری، منطقه ۳ شیراز.